

Інститут археології НАН України
Інститут політичних і етнонаціональних досліджень
ім. І.Ф. Кураса НАН України
Національний Києво-Печерський історико-культурний
заповідник
Українське товариство охорони пам'яток історії та культури
Київська духовна академія і семінарія УПЦ

Міжнародна наукова конференція
***“ПРАВОСЛАВ’Я – ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ
СТРИЖЕНЬ СЛОВ’ЯНСЬКОГО СВІТУ”***

16 червня 2011 р.

П Р О Г Р А М А

Київ-2011

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

- Толочко П.П.** – доктор історичних наук, професор, академік НАН України, директор Інституту археології НАН України – *голова*
- Моця О.П.** – доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, завідувач відділу Інституту археології НАН України – *секретар*
- Архієпископ Бориспільський Антоній (Паканич)** – ректор Київської духовної академії і семінарії, вікарій Київської митрополії
- Левенець Ю.А.** – доктор політичних наук, професор, академік НАН України, директор Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України
- Громова М.Е.** – Генеральний директор Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника
- Горелов М.Є.** – кандидат історичних наук, шеф-редактор Дискусійного клубу “САМІТ”
- Рудяков П.М.** – доктор філологічних наук, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка
- Титова О.М.** – кандидат історичних наук, директор Центру пам'яткознавства НАН України та Українського товариства охорони пам'яток історії та культури
- Бурега В.В.** – кандидат історичних наук, доцент, проректор Київської духовної академії і семінарії з науково-дослідної роботи
- Крайній К.К.** – кандидат історичних наук, начальник відділу Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника

РЕГЛАМЕНТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Місце реєстрації та проведення пленарного засідання:
м. Київ, вул. Івана Мазепи (Лаврська) 21, корпус № 19,
Центр пам'яткознавства Національної академії наук України і
Українського товариства охорони пам'яток історії та культури

Реєстрація учасників: 9³⁰–10⁰⁰

Початок: 10⁰⁰ год.

Пленарне засідання: 10⁰⁰–13⁰⁰ год.

Доповіді: до 20 хв.

Перерва: 13⁰⁰–14⁰⁰ год.

Секційні засідання: 14⁰⁰–17³⁰ год.

Доповіді: до 15 хв.

Секції:

1. Археологія та архітектура: проблеми збереження й використання православної матеріальної спадщини (*місце проведення – Центр пам'яткознавства НАН України, 2-й поверх*)

Керівник секції О.П. Моця

2. Історія православ'я в Україні та слов'янському світі, його вплив на події сьогодення (*місце проведення – Центр пам'яткознавства НАН України, 1-й поверх*).

Керівники підсекцій О.П. Толочко, П.М. Рудяков

3. Православ'я в Україні і слов'янському світі в ХХ – на початку ХХІ століття (*місце проведення – Церковно-археологічний кабінет Київської духовної академії, корп. № 63*)

Керівник секції В.В. Бурега

Координатор конференції: *шеф-редактор Дискусійного клубу “САМІТ” М.Є. Горслов*

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

10⁰⁰ – 13⁰⁰

Голова засідання: **Толочко Петро Петрович**, доктор історичних наук, професор, академік НАН України

Секретар: **Моця Олександр Петрович**, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України

ПРИВІТАННЯ:

Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Володимир, Предстоятель Української Православної Церкви

Толочко Петро Петрович, доктор історичних наук, професор, академік НАН України, директор Інституту археології НАН України, голова Українського товариства охорони пам'яток історії та культури

Левенець Юрій Анатолійович, доктор політичних наук, професор, академік НАН України, директор Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України

ДОПОВІДІ:

Толочко Петро Петрович

доктор історичних наук, професор, академік НАН України,

“Церква і держава в Київській Русі”

Архієпископ Антоній (Паканич)

професор, ректор Київської духовної академії і семінарії

“Православна богословська освіта в Європі: єдність в різноманітті”

Єленський Віктор Євгенович

*доктор філософських наук, провідний науковий співробітник
Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди, професор
Українського католицького університету*

“Релігійність в сучасній Україні”

Калезич Дімітріє

*доктор богослов'я, професор богослов'я Белградського
університету (Сербія)*

“Слов'янський світ у сфері візантійської духовності”

Івакін Гліб Юрійович

*доктор історичних наук, професор, член-кореспондент
НАН України, заступник директора Інституту археології
НАН України*

“Нове датування Софії Київської: реалії і домисли”

Толочко Олексій Петрович

*доктор історичних наук, професор, член-кореспондент
НАН України, завідувач сектору Інституту історії України
НАН України*

“Датування Софії Київської 1011 роком – фіктивна дата”

Ластовський Валерій Васильович

*доктор історичних наук, професор Київського національного
університету культури і мистецтв*

“Суспільство, церква і держава: конфлікт, конкуренція і взаємодія у пам'яткоохоронній справі”

Ігумен Сильвестр (Стойчев)

викладач Київської духовної академії і семінарії

Презентація електронного перевидання часопису “Труды Киевской духовной академии”

13⁰⁰–14⁰⁰

ПЕРЕРВА

РОБОТА СЕКЦІЙ
14⁰⁰–17⁰⁰

СЕКЦІЯ I

Археологія та архітектура: проблеми збереження і
використання православної матеріальної спадщини

Керівник: Моця Олександр Петрович, доктор історичних наук,
професор, член-кореспондент НАН України

Доповіді:

Івакін Гліб Юрійович

*доктор історичних наук, професор, член-кореспондент
НАН України*

**“Пам’ятки Старокиївської гори в контексті збереження залишків
Десятинної церкви”**

Казаков Андрій Леонідович

*кандидат історичних наук, науковий співробітник Інституту
археології НАН України*

**“Юр’єва божниця в Острі: стан збереження і перспективи
досліджень”**

Балакін Сергій Анатолійович

*завідувач сектору археології Національного Києво-Печерського
історико-культурного заповідника*

“Археологічні дослідження Києво-Печерської лаври в ХХ ст.”

Майко Вадим Владиславович

*кандидат історичних наук, завідувач відділу середньовічної
археології Кримського філіалу Інституту археології НАН України*

Юрочкін Владислав Юрійович

*вчений секретар Кримського філіалу Інституту археології НАН
України*

“Печерні” монастирі Криму: пам’ятки чи реліквії?”

Монич Олександр, протодиякон

кандидат богослов'я

**“Церковно-археологічні дослідження Мукачівського монастиря
(за матеріалами праці архімандрита Василя (Проніна)
“Палеоліт Чернецької гори)”**

Колибенко Олександр Володимирович

*кандидат історичних наук, старший науковий співробітник
Інституту археології НАН України*

“Давньоруські храми Переяслава”

Черненко Олена Євгенівна

*кандидат історичних наук, докторант Чернігівського
національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка*

**“Архітектура давньоруського Новгород-Сіверського Спасо-
Преображенського монастиря”**

Крайня Ольга Олексіївна

*завідувач сектору Національного Києво-Печерського історико-
культурного заповідника*

**“Монастирські кладовища як історико-культурна пам'ятка (на
прикладі Києво-Флорівського монастиря)”**

Крайній Костянтин Костянтинович

*кандидат історичних наук, начальник відділу Національного
Києво-Печерського історико-культурного заповідника*

**“Проблеми збереження і використання православної
матеріальної спадщини в Київській митрополії XIX ст.”**

Гладкая Магдаліна Сергіївна

*кандидат мистецтвознавства (м. Володимир, Російська
Федерація)*

**“Східнохристиянські ідеї в програмному пам'ятнику Володи-
миро-Суздальського князівства – Дмитрівському соборі”**

СЕКЦІЯ II
**Історія православ'я в Україні та слов'янському світі,
його вплив на події сьогодення**

ПІДСЕКЦІЯ 1

Керівник: **Толочко Олексій Петрович**, доктор історичних наук,
професор, член-кореспондент НАН України

Доповіди:

Ричка Володимир Михайлович

*доктор історичних наук, головний науковий співробітник
Інституту історії України НАН України*

“Аскольдове хрещення Русі: факти і міфи”

Лисенко Олександр Євгенович

*доктор історичних наук, професор, завідувач відділу Інституту
історії України НАН України*

“Соціальна місія християнства в роки воєнного лихоліття”

Гейда Ольга Сергіївна

*кандидат історичних наук, доцент Чернігівського національного
педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка*

“Чернігівська єпархія: історія і сучасність”

Костромин Константин, священник

*кандидат богослов'я, викладач Санкт-Петербурзької духовної
академії і семінарії (Російська Федерація)*

“Поділ церков на Русі в XI–XII ст. і романське мистецтво”

Сінкевич Наталія Олександрівна

*кандидат історичних наук, старший науковий співробітник
Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника*

**“Slavia Orthodoxa у творах українських авторів I-ї половини
XVII ст.”**

Прокоп'юк Оксана Борисівна

*кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник
Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника*

**“Популярні християнські культи в Київській митрополії на
матеріалах про посвяти храмів”**

ПІДСЕКЦІЯ 2

Керівник: Рудяков Павло Миколайович, доктор філологічних наук, професор

Доповіди:

Веденєв Дмитро Валерійович

доктор історичних наук, заступник директора Українського інституту національної пам'яті

“Релігійна ситуація в Україні в період Великої Вітчизняної війни та діяльності радянських органів безпеки”

Маначинський Олександр Якович

кандидат воєнних наук, старший науковий співробітник, член-кореспондент МКА

“Брестська унія – інструмент для зміни цивілізаційних основ східного слов'янства”

Рудяков Павло Миколайович

доктор філологічних наук, професор Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

“Релігійний фактор у подіях Балканської кризи (1991–2011 рр.)”

Яровий Олександр Степанович

кандидат філологічних наук, доцент Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

“Проблема відповідальності людини перед Богом (повість М. Гоголя “Страшна помста”)”

Димченко Микола Вікторович

кандидат культурології, директор Центру досліджень культурно-історичної та духовної спадщини Придністров'я (Тирасполь)

“Історія православ'я Придністров'я та слов'янсько-християнські духовні цінності краю”

Матвєєв Володимир Іванович

кандидат філологічних наук, доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка, керівник інформаційно-видавничого напрямку Київського Дворянського Зібрання

“До питання про етнорелігійну соборність слов'янського світу: моделі та шляхи інтеграції”

Дудчак Олександр Васильович

кандидат економічних наук, доцент Київського національного торговельно-економічного університету

“Релігія та віра: ресурсний потенціал у сучасних умовах”

Рудницький Борис Олександрович

“Релігія як фактор політичного процесу”

СЕКЦІЯ III
Православ'я в Україні і слов'янському світі в XX – на початку XXI століття

Керівник: Бурега Володимир Вікторович, кандидат історичних наук

Доповіди:

Светозарський Олексій Костянтинович

професор, завідувач кафедри церковної історії МДА

“Пам'яті митрополита Веніаміна (Федченкова): до 60-ліття з дня смерті”

Бурега Володимир Вікторович

кандидат історичних наук, доцент, проректор КДАіС

“Вивчення історії слов'янських церков в духовних академіях в XIX–XX ст.”

Пузович Владислав

асистент, богословський факультет Белградського університету

“Російські емігранти – викладачі на Православному богословському факультеті в Белграді (1920–1940 рр.)”

Єлісеєв С., священник

кандидат богослов'я, викладач МДА

“Ставлення слов'янофілів до старокатолицького руху”

Мартишин Діонісій, протоієрей

доцент КДАіС

“Пошуки духовного вектора суспільного розвитку пострадянських країн: постановка проблеми”

Сторчевой Сергій Володимирович

кандидат богослов'я, викладач Почаївської духовної семінарії

“Воз'єднання уніатів Західної України – маловідомі сторінки історії”

Данилець Юрій Васильович

кандидат історичних наук, доцент Ужгородського національного університету

“Окремі аспекти діяльності єпископа Дамаскина (Грданички) на Підкарпатській Русі (1931–1938 рр.)”

Коваленко Володимир Петрович

кандидат історичних наук, доцент Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка

“Сучасні проблеми відродження Свято-Миколаївського Пустинно-Рухлівського монастиря на Десні”

Сенченко Наталія Миколаївна

кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Центру пам'яткознавства НАН України та УТОПІК

“До питання про проблему екуменізму в Україні”

17³⁰–19³⁰ Підведення підсумків конференції

Корпус № 19 – Українське товариство охорони пам'яток історії та культури (пленарне засідання, секції I та II)

Корпус № 63 – Церковно-археологічний кабінет Київської духовної академії (секція III)

